

Reglugjörð

fyrir

stýrimannaskólann í Reykjavík.

142

30. sept.

Samkvæmt lögum 22. Maí 1890 um stofnun stýrimannaskóla á Íslandi, 1. gr., eru hjer með gjörð nánari ákvæði um kennslufyrirkomulag skólans m. m.

1. gr.

Það er ætlunarverk stýrimannaskólans, að veita mönnum á landi hjer kost á kennslu í stýrimannafræði og að búa lærisveina skólans undir hið minna og meira stýrimannspróf.

2. gr.

Í skólanum skal kenna 8 stundir á dag alls; skal 6 stundum varið til kennslu í stýrimannafræði og í stærðafræði, og 2 stundum til kennslu í íslenzku, dönsku, ensku og sjórjetti. Kennsla byrjar kl. 8 að morgni og endar kl. 6 að kvöldi. Hlje skal verða á kennslunni frá kl. 10³/₄ til 11¹/₂ til morgunverðar og kl. 2—4 til miðdegisverðar og hreifingar úti við. Frá kl. 8 til 2 skal stundunum varið til kennslu í stýrimannafræði og stærðafræði, en frá 4—6 í tungumálunum og sjórjetti. Verða þannig kennslustundir á viku hverri 36 í stýrimannafræði og stærðafræði, 4 í íslenzku, 4 í dönsku, 2 í ensku og 2 í sjórjetti.

3. gr.

Hinn fasti kennari skólans skal hafa á hendi alla umsjón með honum, sjá um að góðri reglu sje haldið, og annast um að bækur þær og áhöld, sem nauðsynleg eru við námið, sjeu til, þegar á þarf að halda. Velur hann til hentugar kennslubækur í þeim námsgreinum, sem hann kennir sjálfur, og í samráði við hlutaðeigandi kennara í öðrum greinum, þannig að fullnægt verði kröfunum í 3. gr. laganna, 9.—12. tölulið. Hinn fasti kennari skipar fyrir um niðurröðun kennslustunda og semur stundatöflu á ári hverju, áður en kennsla byrjar, undir samþykki stiptsyfirvaldanna; með samþykki þeirra má síðar á árinu gjöra breytingar á stundatöflunni, ef nauðsyn krefur.

Við lok hvers skólaárs skal hinn fasti kennari senda stiptsyfirvöldunum greinilega skýrslu um allt ásigkomulag skólans, kennsluna og prófin hið liðna ár; þeirri skýrslu skal fylgja greinileg skrá um öll áhöld skólans, með þeim breytingum, sem á þeim verða.

4. gr.

Hinn fasti kennari kennir alla stýrimannafræði og fyrst um sinn jafnframt stærðafræði. Til þeirrar kennslu, sem hann eigi tekst á hendur, skal ráða stundakennara eptir þörfum.

Þeir sem sækja vilja um stundakennslu, skulu afhenda hinum fasta kennara skriflega beiðni um það í tæka tíð, stílaða til stiptsyfirvaldanna, en kennarinn sendir stiptsyfirvöldunum bónarbrjefin með tillögum sínum, og ráða þau síðan til kennslunnar þá af sækjendum, er hæfastir þykja. — Eigi verða aðrir teknir til kennslu í málunum en þeir, sem færir eru um að tala málin, og skulu þeir annaðhvort hafa tekið stúdentspróf, eða hafa fengið þekkingu, er teljast megi jafngildi þess. — Sjórjett skal kenna lögfróður maður, og stærðafræði helzt maður, er tekið hefur stýrimannspróf — Sæki

31. dag desembermán. 1891.

142 aðrir en Íslendingar um kennslu, verða þeir að sanna næga kunnáttu sína í 30. sept. málinu.

5. gr.

Þeir lærisveinar, sem einungis taka hið minna próf, þurfa eigi fremur en þeir vilja að láta reyna sig í tungumálunum og sjórjetti, en eiga kost á því, hafi þeir staðizt prófið. — Skulu þá einkunnirnar í þessum greinum tilfærast sjerstaklega í vitnisburðarbrjefunum, en engin áhrif hafa á prófseinkunnina.

6. gr.

Aðgang að skólanum geta nemendur fengið hvenær sem er á skólaárinu, á meðan húsrúm leyfir; svo skal þeim og leyft að fara úr skólanum, geti þeir einhverra orsaka vegna ekki haldið náminu áfram, þó eigi án mjög brýnna ástæðna fyrir 1. marz. Inntökubeiðni skal vera skrifleg, stíluð til stiptsyfirvaldanna, og afhendast hinum fasta kennara, er kemur henni á framfæri. Til brottfarar úr skólanum, hvort heldur er um lengri eða skemmri tíma, þarf samþykki hins fasta kennara.

7. gr.

Skilyrði fyrir inntöku í skólann eru:

1. Að lærisveinninn hafi óflekkað mannorð.
2. Að hann sje fullra 15 ára að aldri.
3. Að hann sje vel læs, sæmilega skrifandi, kunni 4 höfuðgreinir í heilum tölum og brotum og riti íslenzku stórlýtalaust.
4. Að hann hafi verið í sjóferðum á þilskipi eigi skemur en 4 mánuði.

Um þessi atriði skulu, að því sem unnt er, vottorð frá áreiðanlegum mönnum fylgja inntökubeiðninni.

8. gr.

Skólaárið skal vera frá 1. október til 31. maí. Skal skólinn settur fyrsta virkan dag í október, en kennsla byrja 3. október, nema það sje laugardagur eða sunnudagur, því þá byrjar hún næsta mánudag. Þessi leyfi eru á skólaárinu: 1. Jólaleyfi frá 23. desember kl. 12 á hádegi til 3. janúar, eða, beri hann upp á laugardag eða sunnudag, þá til næsta mánudags. 2. Páskaleyfi frá miðvikudegi fyrir skírdag til þriðja í páskum, að báðum dögum meðtöldum. 3. Hvítasunnuleyfi frá laugardegi fyrir hvítasunnu til næsta þriðjudags, að báðum dögum meðtöldum. 4. Síðari hluti fimmtudagsins fyrir hinn almenna bænadag. 5. Sumardagurinn fyrsti. 6. Fæðingardagur konungs.

9. gr.

Í skólanum skulu viðhafðar verklegar æfingar úti við bæði með áttungs- og sjöttungsmæli (Oktant og sextant), þegar tækifæri gefst, sólarhæð mæld, bæði yfir náttúrlegan og tilbúinn sjóndeildarhring, þegar því verður við komið, bæði í hádegisbaugi og fyrir utan hann, í sextímabaug og fyrsta azimuthbaug (vertikal). Með þessum athugunum skal finna breiddina, bæði þegar sól er í hádegisbaugi og fyrir utan hann; staðarlínur; stöðu og gang sjóúrsins; tímaathuganir yfir höfuð að tala; kronometerlengdir; azimuth sólar; misvísun og devíation. Sömmuleiðis skulu hornmælingar viðhafðar milli fastra hluta á landi.

Æfingar þessar um athugun sólar skal rita í bók, og skal hinn fasti kennari geyma hana; skal þar skýrt frá, hvenær mælingin fór fram, á hverri stundu og á hvern

hátt, hvað út kom við útreikninginn og nafn lærisveinsins er mældi. Sjerhver athugun 142
skal skrifuð svo fullkomlega, að hún verði endurreiknuð ef þörf þykir. Bók þessa 30. sept.
skal kennarinn senda stiptsyfirvöldunum til álita við lok skólaársins.

10. gr.

Öll nauðsynleg áhöld við hinar verklegu æfingar leggur skólinn til, sömuleiðis allt það, sem nota þarf í skólanum við kennsluna. En sjálfir skulu lærisveinar kosta bækur þær og áhöld, sem þeir þurfa við námið. Með öll áhöld og muni skólans bæði innan húss og utan, sem og skólahúsið sjálft, skulu þeir fara vel, og skemmist eða glatist nokkuð af munum eða áhöldum skólans fyrir vangá þeirra eða kæruleysi, eða ef skemmdir verða á skólahúsinu af þeirra völdum, skulu þeir greiða fullar bætur fyrir. Þeir skulu vera komnir í skólann á hverjum degi áður en kennslustundir byrja, og mega ekki fara út í kennslustund án leyfis hlutaðeigandi kennara. Þeir skulu ávallt í skólanum vera siðprúðir og ástundunarsamir, ekki viðhafa áflog eða ryskingar, ekki neyta matar í skólahúsinu nje reykja tóbak.

Geti lærisveinn eigi sótt kennslustundir einhvern dag sökum veikinda, ber að tilkynna það hinum fasta kennara.

11. gr.

Hinn fasti kennari skal rita í bók, sem til þess verður útveguð, nöfn þeirra lærisveina, sem koma í skólann, hversu margir nemendur í skólanum eru á hverju ári og hvenær lærisveinar fara burtu úr honum. Sömuleiðis skal hann rita í sjerstaka áhaldabók skrá yfir öll þau áhöld og muni, sem skólinn á, og jafnóðum geta þess, sem viðbætist eða gengur úr sjer. Skulu bækur þessar ávallt geymdar í skólanum.

Stiptsyfirvöldin yfir Íslandi.

Reykjavík 30. september 1891.

Kristján Jónsson

Hallgrímur Sveinsson.

settur.

Brjef landshöfðingja til biskups um ógilda prestskosning. — Með þóknan- 143
legu brjefi, dags. 13. p. m. hafið þjer herra biskup, sent mjer umsóknarbrjef tveggja 24. nóv.
umsækjenda um Ásaprestakall í Skaptártungu, síra Sveins Eiríkssonar og prestaskóla-
kandidats Hans Jónssonar, svo og kosningargjörð úr tjeðu prestakalli ásamt fylgiskjöl-
um, og hafið þjer lýst yfir þeirri skoðun yðar, að á kosningu þeirri, sem fram hefur
farið að Hemru í Skaptártungu 26. f. m. og öllum undirbúningi til kosningarinnar
sjeu svo verulegir gallar, að á henni geti ekki orðið byggð veiting prestakallsins til
handa þeim umsækjanda, sem hlaut þau 7 atkvæði, er á fundinum voru greidd. Þjer
hafið því samkvæmt 9. gr. í lögum um hluttöku safnaða í veitingu brauða lagt það til,
að Ásaprestall sje veitt hinum umsækjandanum, eptir því sem ætla megí að sje næst
vilja safnaðanna, án þess atkvæðis þeirra sje leitað á ný.

Út af þessu skal yður hjer með þjónustusamlega tjáð, að jeg hlýt að vera yður
samdóma um það, að hin umrædda kosning sje svo langt frá því að fullnægja fyrir-
mælum frammanefndra laga, 8. jan. 1886, að ekki geti komið til mála að hún sje gild
prestskosning. Eins og þjer takið fram eru engin skilríki fyrir því, að umsóknarbrjef
umsækjendanna hafi legið kjösendum til sýnis lögskipaðan tíma, og sama er að segja um